

Hvad skal der til for at løse udfordringerne med manglende arbejdskraft til den grønne omstilling?

Anbefalinger til fremtidens grønne arbejdsmarked

KEF-ekspertmøde, den 2. maj 2024

Peter Andreas Norn, programchef, CONCITO

Fremtidens grønne arbejdsmarked

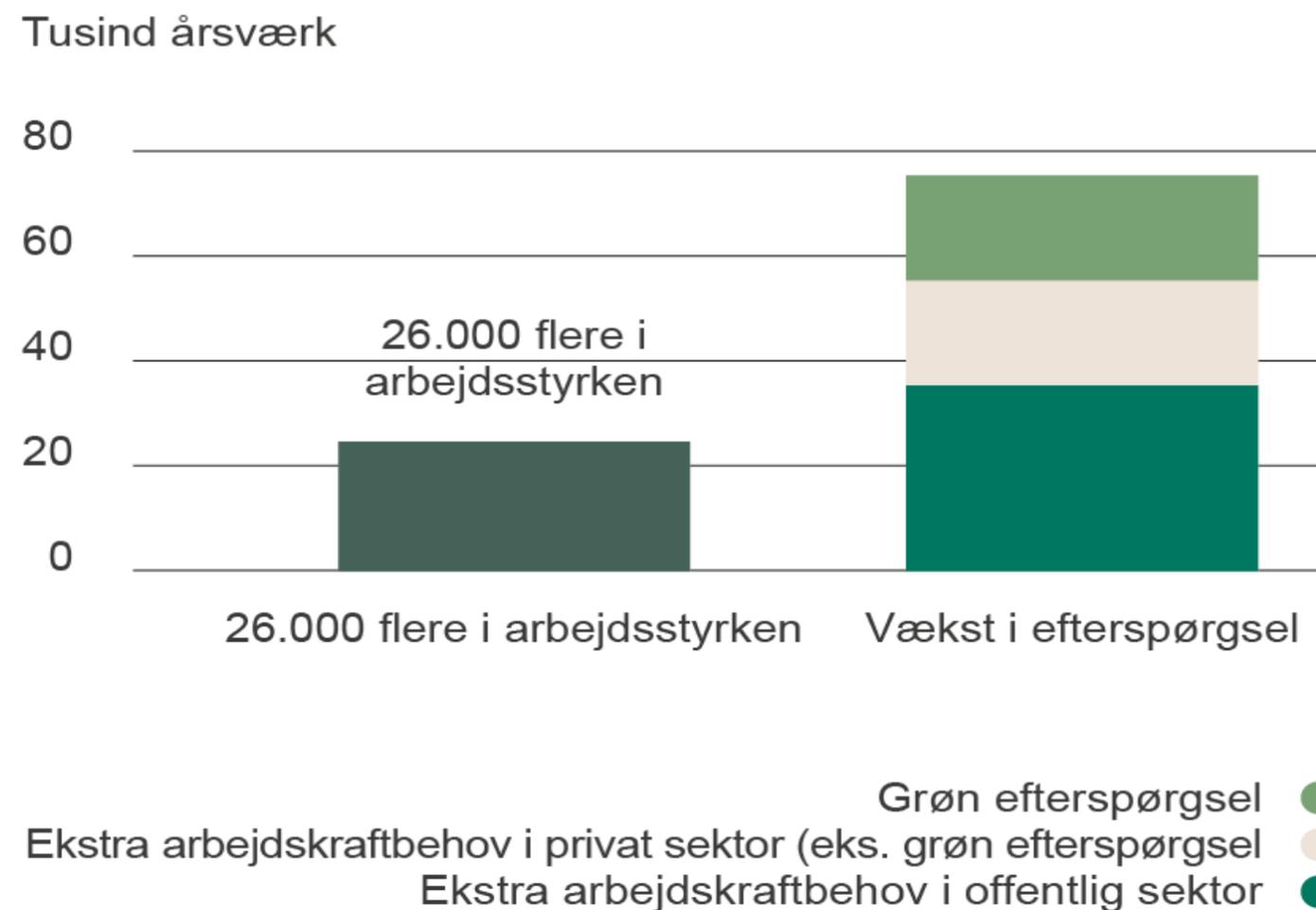
Anbefalingerne adresserer tre kerneudfordringer i den grønne omstilling

1. Arbejdskraft: Mere arbejdskraft er en forudsætning for at løfte den grønne omstilling
2. Opkvalificering: Alle skal i større eller mindre grad opkvalificeres til den grønne omstilling
3. Uddannelse: Flere unge skal gå den tekniske vej og søge ind på erhvervsuddannelserne

| Stigende efterspørgsel på arbejdskraft til at realisere de investeringer, der skal foretages i den grønne omstilling |

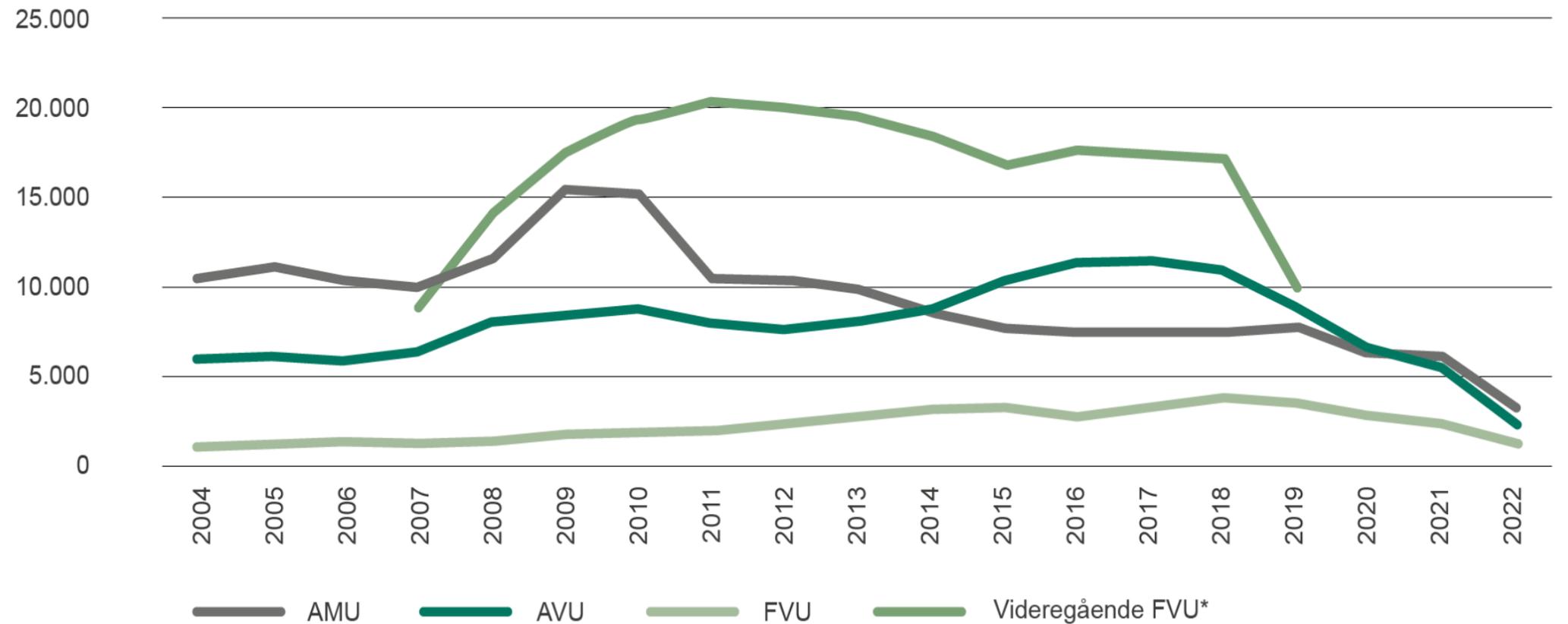
FIGUR 1: Behov for arbejdskraft versus stigning i arbejdsstyrken mod 2030

Kilde: CONCITO, 2022, Job til grøn omstilling – beskæftigelses-effekter ved en kommende CO2-afgift og nødvendige klimainvesteringer.

| Stigende behov for, på tværs af arbejdsmarkedet, at alle i større eller mindre grad opkvalificeres til den grønne omstilling |

FIGUR 2: VEU-deltagelse i antal årskursister, 2004-2022

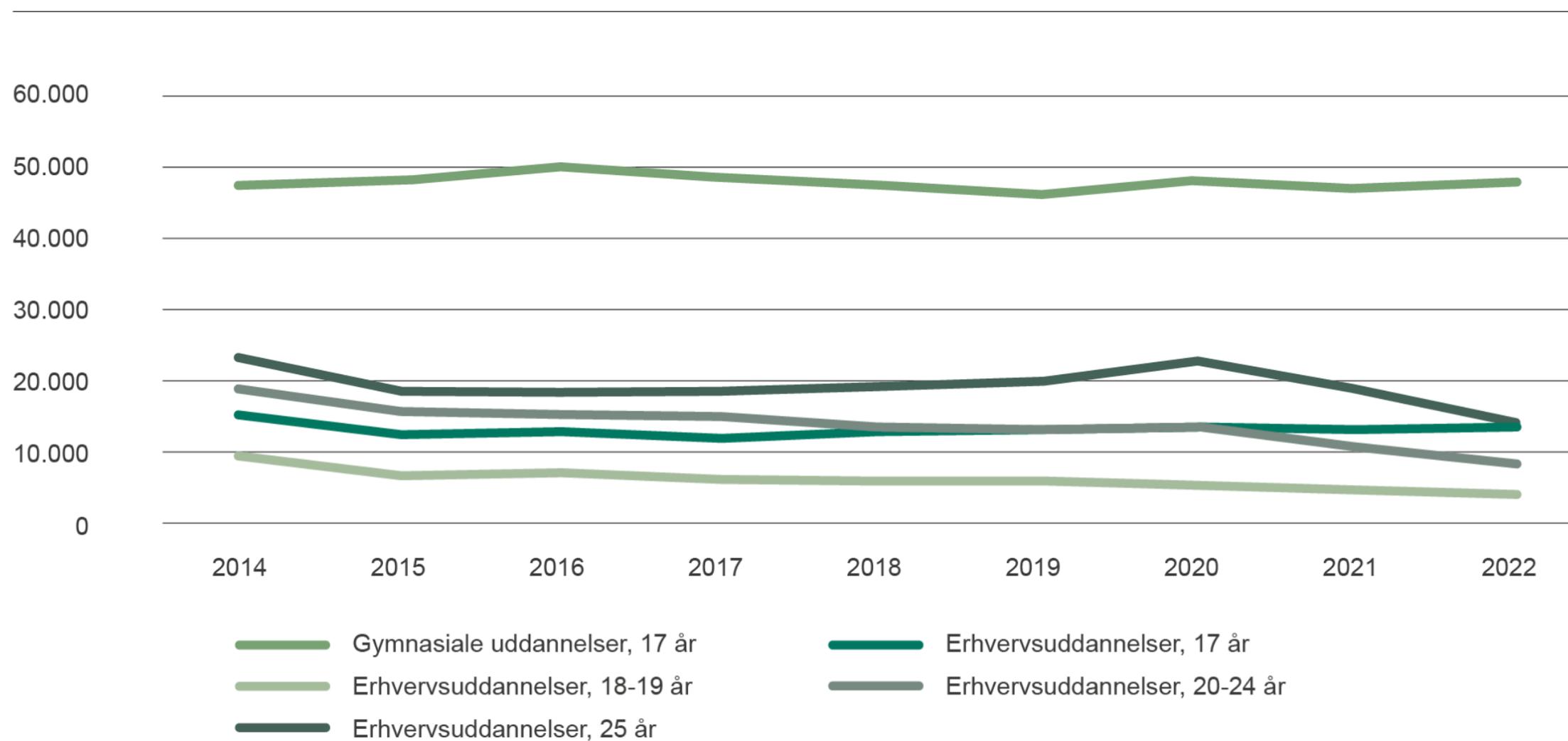

*Inkluderer HD/ED, enkeltfag fra ordinære videregående uddannelser m.v. samt akademi-, diplom- og masteruddannelser. Tilgængelige data for videregående VEU på uddannelsesstatistik.dk er fra 2007 og frem til 2019. Faldet i årskursister kan til dels skyldes covid-19, men det kan ikke alene være forklaringen på den nedadgående kurve.

Kilde: Uddannelsesstatistik.dk.

| Mismatch mellem de kompetenceprofiler, der vil blive efterspurgt på fremtidens grønne arbejdsmarked, og det, der i dag uddannes til i Danmark |

FIGUR 3: Optag på ungdomsuddannelser, 2014-2022

Note: I de gymnasiale uddannelser indgår STX, HF, HHX og HTX. I erhvervsuddannelser er EUX inkluderet. Tilgængelige data for optag på ungdomsuddannelser på uddannelsesstatistik.dk er fra 2014 til 2022.

Kilde: Uddannelsesstatistik.dk.

8 anbefalinger

CONCTIO og Tænketanken Mandag Morgen foreslår:

1. Prioriter arbejdskraften til den grønne omstilling.
2. National handleplan for uddannelse og kompetencer.
3. Understøt den dobbelte grønne og digitale omstilling.
4. Styrk incitamenterne for forpligtende partnerskaber.
5. Styrk erhvervsuddannelserne.
6. Flere unge med en videregående STEM-uddannelse.
7. Mere og bedre efter- og videreuddannelse.
8. Øg rekruttering, og fasthold udenlandsk arbejdskraft.

1. Prioriter arbejdskraften til den grønne omstilling

1.1 | Klima- og miljøpolitik skal konsekvensvurderes ift. forventet merbehov for arbejdskraft

- Det anbefales, at der ved alle større klimaaftaler foretages en konsekvensvurdering af det forventede merbehov for arbejdskraft, og at der afsættes de nødvendige midler til rekrutterings- og opkvalificeringsindsatser.

1.2 | Løbende monitorering af udfordringen med at skaffe arbejdskraft til den grønne omstilling

- Udfordringer med arbejdskraft og opkvalificering bør håndteres mere rettidigt. Derfor anbefaler vi, at staten foretager en løbende monitorering af udfordringen med at skaffe arbejdskraft til den grønne omstilling.

2. National handleplan for uddannelse og kompetencer

2.1 | Etablér et nationalt kompetenceråd

- Det anbefales, at der etableres et uafhængigt råd bestående af eksperter, som af egen drift undersøger og analyserer uddannelsesområdet og arbejdsmarkedet.

2.2 | De nødvendige ressourcer til videregående VEU skal sikres

- Regeringen bør sikre, at der er tilstrækkeligt med ressourcer til videregående VEU på baggrund af behovsvurderinger foretaget af det nationale kompetenceråd.

3. Understøt den dobbelte grønne og digitale omstilling

3.1 | Ekstra indsats for at styrke de basale færdigheder, herunder de digitale

- Det anbefales, at Børne- og Undervisningsministeriet afdækker, hvordan de basale færdigheder, herunder de basale digitale færdigheder, kan styrkes gennem efter- og videreuddannelsesindsatser.

3.2 | Digitaliseringsstrategien skal i større grad understøtte den grønne omstilling

- Det anbefales, at regeringen i større grad bruger de offentlige digitaliseringsstrategier til at understøtte den grønne omstilling, så man også politisk arbejder på at udnytte det store potentiale for både klima, miljø og erhvervsliv, som den dobbelte grønne og digitale omstilling rummer.

4. Styrk incitamenterne for forpligtende partnerskaber

4.1 | Strategiske partnerskaber på AMU-området

- Det anbefales, at arbejdsmarkedets parter reviderer rammerne inden for den eksisterende efterspørgselsdrevne partnerskabsmodel og udbreder denne nationalt.

4.2 | Styrk samarbejdet på tværs af uddannelsessystemet

- Det anbefales, at Uddannelses- og Forskningsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der undersøger, hvordan man kan styrke tværfagligheden på tværs af uddannelsessystemet.

4.3 | Forankring af tværfaglighed i de 13 nationale erhvervsklynger

- Derfor anbefaler vi, at Uddannelses- og Forskningsministeriet sikrer, at det tværsektorielle perspektiv forankres i de 13 nationale klynger.

5. Styrk erhvervsuddannelserne

5.1 | Samplacér ungdomsuddannelser, hvor det er muligt

- Det anbefales at der arbejdes for at samplacere 10. klasse, gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og EUX i fælles campusområder hvor muligt.

5.2 | Styrk undervisningen til den grønne omstilling på erhvervsskolerne

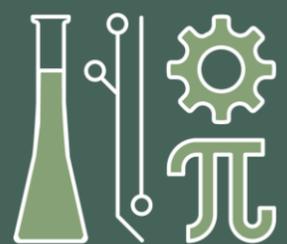
- Det anbefales at opkvalificering af lærerne på erhvervsskolerne styrkes og adgang til tidssvarende udstyr og læremidler forbedres.

5.3 | Tydeliggør karriereveje og muligheder for videreuddannelse for erhvervsuddannede

- Det anbefales at der afsættes midler til en indsats, der tydeliggør karriereveje og udviklingsmuligheder inden for de erhvervsfaglige uddannelser

5.4 | Fortsæt og udbred de nationale videnscentre

- Det anbefales, at regeringen fortsætter med at afsætte midler til videnscentrene og udbreder konceptet til jordbrugs- og skovbrugsuddannelserne.

6. Flere unge med en videregående STEM-uddannelse

6.1 | Styrk interessen for STEM blandt børn og unge

- Det anbefales, at man på trepartsniveau arbejder med at styrke kompetencer til den grønne omstilling og den tværfaglige forståelse blandt grundskole- og ungdomsuddannelsesundervisere.

6.2 | Styrk den kønslige mangfoldighed på STEM-uddannelserne, og få flere kvinder til at gå STEM-vejen

- Det anbefales at der stilles krav til grundskoler, ungdomsuddannelser og de videregående uddannelsesinstitutioner der sikrer en systematisk og længerevarende indsats der bidrager til en bedre kønsbalance i uddannelserne.

6.3 | Afskaf den geografiske dimensionering, og skab mere plads på STEM-uddannelserne

- Det anbefales at staten afskaffer geografisk dimensionering for optag på uddannelser i de store byer inden for fag med høj efterspørgsel.

7. Mere og bedre efter- og videreuddannelse

7.1 | Skab et mere fleksibelt VEU-system

- Det anbefales at fleksibiliteten styrkes ved at blandt andet mere læring foregår i virksomhederne, brug af flere digitale læringsmidler og blended learning, og garantier for at kurser afholdes.

7.2 | Styrk kvaliteten i undervisningen

- Det anbefales at der afsættes ressourcer til, og laves planer for, kontinuerlig opkvalificering af lærerne i AMU-systemet, og sikring af mere virksomhedsforlagt og -tilpasset undervisning samt en plan for at sikre fastholdelse og rekruttering til undervisningsstillinger.

7.3 | Etablér et nationalt sekretariat til at understøtte opkvalificering til den grønne omstilling

- Sekretariatet skal servicere virksomheder ved at afdække og hjemtage økonomiske refusionsmidler, rådgive om udbuddet og understøtte uddannelsesplanlægningen i smv'er.

8. Øg rekruttering, og fasthold udenlandsk arbejdskraft

8.1 | Barriereanalyse

- Det anbefales at udarbejde en analyse, der skal afdække de centrale lovgivningsmæssige barrierer for rekruttering og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft.

8.2 | Hurtig indslusning på og fastholdelse af udenlandske dimittender på det danske arbejdsmarked

- Det anbefales at styrke indsatsen for at indsluse og fastholde udenlandske dimittender.

8.3 | Kombinerede sprog- og opkvalificeringsforløb til udenlandsk arbejdskraft

- Det anbefales, at der i AMU-systemet udvikles kombinerede sprog- og opkvalificeringskurser målrettet udenlandsk ufaglært og faglært arbejdskraft.

8 anbefalinger

CONCTIO og Tænketanken Mandag Morgen foreslår:

1. Prioriter arbejdskraften til den grønne omstilling.
2. National handleplan for uddannelse og kompetencer.
3. Understøt den dobbelte grønne og digitale omstilling.
4. Styrk incitamenterne for forpligtende partnerskaber.
5. Styrk erhvervsuddannelserne.
6. Flere unge med en videregående STEM-uddannelse.
7. Mere og bedre efter- og videreuddannelse.
8. Øg rekruttering, og fasthold udenlandsk arbejdskraft.

Kontakt

Peter Andreas Norn
Programchef, CONCITO
pno@concito.dk

Læs mere om projektet her: www.concito.dk/fremtidens-groenne-arbejdsmarked

**FREMTIDENS
GRØNNE
ARBEJDSMARKED**

mandag morgen
TÆNKETANKEN

 CONCITO
DANMARKS GRØNNE TÆNKETANK

Pension Danmark

INDUSTRIENS FOND

novonordisk
fonden